

# לנוכח המכלצת האיומה

רק לעתים רחוקות ראינוהו פורץ בצחוק חופשי... הוא היה משתתף ברצון בכל מעשה תעלול או לעולם לא היה יזום בשטח זה... בשיתות הארוכות בקבוצה ובגודו רק לעתים נדירות לקח חלק פעיל. הוא ישב והקשיב."

לא היה זה שקט של אישות, אלא כוחו העצור של נער ביישן, בלתי בטוח בעצמו, כי להטורו לתנועה היתה אינסטיביט ביותר: כמעט בכל יום בא מדרום תל-אביב לקן בצפון. איש לא ידע מה נעשה בתוכו, רק כעבור שנים אמר פעם לגידי, מפקד הגדוד השלישי של הפלמ"ח, כי תקופת חברותו בתנועה היתה התקופה הפוריה ומלאה החיות ביותר בחייו. בכל זאת לא הזכיר מעולם לסקרוי שהיה חניך השומר-הצעיר, וכולם שמעו על כך רק אחרי מותו.

## סדרין מוצקנו

תנועת-הנוער פתחה עולם חדש לאריה קוצר. זאת לא היתה הסביבה המציגה רק דרישות, כמו המורה. זאת לא היתה גם רצונה בו היה המדריך חופשי לכפות את שונו על החלש. המדריך היה חבר, שצוה לנער לעשות את אשר רצה לעשות, לפתח את תכונותיו היפות, למצוא את עצמו חבר אהוד ומקובל בחברה.

המדריך נמנע מקומה ומוצקה הפך דוגם מה וסמל. כל הנערים חיזקו כל תנועה מתנועותיו, התלבשו כמותו, סיגלו לעצמם את דרך הילוכו. כל ילד טרח עד שהשיג את אותה התורה הרחבה. הנער אריה לא ידע כי ברבות הימים יפגוש את אותו המדריך שנית, במסיבות שונות מאד. כי אז כבר היה "מאירקה" דודוון, איש משק אילון, קצין המבצעים של חטיבת גבעתי.

היתה זאת תקופה יפה לקוצר, יפה לדורו, יפה לארץ. מאורעות-הדמים כמעט נסתיימו. נערים ונערות פטפו על פני הארץ, ברגליים, באופניים ובטרמפים, בקבוצות קטנות של שלושה-ארבעה, ליריחו, כחורן, בית-שאן. לטרמפסטים הצעירים היה יריד קשיש — אביו של אחד הנערים בתנועה, שהיה מוכן תמיד לקחת במכונתו גם יותר מן המכסה המותרת. איתו כל טרמפ היה בבחינת ה"פתקה וגילויי כי איתו אפשר להגיע לכל מקום, וכל המקומות פתוחים לפניו". האב: איש חרוש-פנים משדרות רוטשילד, בשם אליהו גולומב.

סיפר חבר: "זכרתי את אריה בטילו מעלתית לעמק, ומשם לגליל התחתון וגינזור, צפת, הגירמאק, אילון, חניניה, חיפה. חושבני שמואשר יותר לא ראתיו עד כה. התכר בני יחתי תחת שמיכה לפנות בוקר והשקפנו על הוויחה מעל לגירמאק. כדרכו לא הרבה במלים. עיניו זהרו, הוא חיך ורק הפליט: יופי!"

## נשר על פני האינפסה

מקרה אחר, שנשמר בזכרונו של חבר: אברהם יופה, מאנשי היגייטי, סיפר מסביב למדורה, בחולות אשר מצפון לשדה-התעופה של תל-אביב, סיפורים על אותו אנגלי מור. שני חבריו של אריה נשתהו מרחוק, כש לפתע הגיע אליהם אריה בריצה: "בואו מהר, שמעו מה מספר אברהם!"

אברהם סיפר על המסע-הארון של הצבא האדום הסיני מן הדרום לצפון, שאו הלהיב את דמיון הנוער בארצות רבות. מתות כילו יושב אריה קוצר, מואר עליידי המדורה, מקשיב לסיפור על התיילים האדומים שלא יכלו לעבור את האיגנטסה על הגשר, שהיה בתחום האש של האויב, אלא עברו מתחתה, בהיתלם בידיהם כקורות. כאשר הפתיחו התיילים האדומים כסיפור את המשמר, פרץ צחוק קולני מגרוננו של אריה, דבר נדיר, כמעט יוצא דופן. בצחוק זה הרגלה אפיו של אריה — הזדהותו המוחלטת עם מחול-ליהם של מעשי-גבורה שגוראו לו כצדיקים. אריה קוצר רצה להיות אחד מהם.

## 70 כדורי רובה

מן השומר-הצעיר היה המעבר להגנה כמעט בלתי-מורגש. יחידת הנערים נקראה או "קשר", עסקה בעיקר בהעברת "קשרים" באופניים או ברגל בין עמדות ההגנה. אופניו של אריה היו מפורסמים: "טרמפטה מחור" בנת" ששיקפה יפה את מצבה הכלכלי הירוד של משפחת קוצר, שהחזיקה או תות-מכולת קטנה במרכז המסחרי.

ב-1941 הפך "קשר" לגדנ"ע, וכעבור

לקורס המספכים בפיקודו של יצחק פינדיק, אחד המדריכים היה צעיר ממושקף בשם צ'רה, שדמה לטטונט. בשביל אריה קוצר התחילה הקופה חדשה.

היה זה כאלו נבט פחאום הורע שנטמן בשקט כה רב בקרקע רוחו. הילד המכונס, שספג לתוכו את הוי תנועת-הנוער בצמא כה לוחט, נתגלה כמדריך מצוי.

לא היה זה כשרון שגפלו מן השמיים. הגדיר אותו כעבור שנים רבות, אחד ממפקדיו בימי הקרבות: "אני לא חושב שהיה לו יותר כשרון מאחרים. אבל הוא היה מוכן לתת את כל מה שהיה לו."

תיאר אותו חבר בשורות מדריכי הגדנ"ע: "הוא היה בן-אדם. אנשיו התקשרו אליו. הוא לא חסך מעצמו דבר, לא רש מאחרים מה שלא היה מוכן לתת בעצמו. קפדן, אבל בגבולות."

היה זה עולם מסודר, ברור, בעל תכלית קבועה, ערכים מובנים מאליהם. משך היום עבד אריה כחרט בבית-החרושת לפי. בער בים הדריך את חניכיו והניכותו בתרגילי סדר, אקדחים. ביום הששי ובשבת נערכו מסעות באזור תל-אביב, לרוב למולדת ול-חוסמה, מדרום לחולון, לצורך אמונים ברובי-נוטרים. חוך כדי כך הובינ "ציונות" לפי ההורכה שניתנה למדריכים.

מקרה חמור: עריכת מטרת ללא רשות, הוצאת 70 כדורים — אוצר עצום בימים ההם. נערך משפט צבאי. העונש: גזיפה.

משפט שני, אף הוא אופייני לקוצר: בבית-החרושת נתן סטירת לחי למנהל-עבודה שהעליב פועל. ניתנה לו הבחירה להתפטר או לשלם קנס של חמש לא"י — משכורה של שבוע. קוצר שילם.

## אקדה ברחוב

החברים מתנועת-הנוער, שזכרוהו בשנת 1945 כחניך בקורס המספכים, בהדרכת צעיר בשם יגאל סוקניק. הם התפלאו עוד יותר כשהצליח עד כדי כך שגשלה כמדריך לקורס המספכים של ההגנה, הפך שם חוך זמן קצר למעין קצין-הדרכה של הקורס.

חדיהמבט כבר יכלו להבחין בקוצר של ימי ההגשמה הגדולים של קרבות תש"ח. הוא השתתף בהתקפה המפורסמת על מחנה המעצר בעתלית, פקד על חולית-השמירה של המשדר החשאי של ההגנה. אחרי ההתקפה הגדולה על שרונה, בה נפלו ארבעה מחבריו, חזר הביתה כשבגדיו מכותמים בדם (של החברים), אמר קצרות: "צריכים לשרוף את הבגדים!" ההורים, שהתרגלו מזמן כי בנם השתקו אינו מספר על מעשיו שרפו.

לילה גדול לכל החבורה היה "ליל-חינ" גייטי, כשהחליטה ההגנה להוריד מעפילים בחוף תל-אביב בכוח הנשק. קוצר הקשב נאום נלהב של מפקד המחוז של ההגנה, הגר את אקדחו בגלוי, יצא לרחוב — חזיה בלתי-נשכחת לאנשי-ההגנה, מצניעי-נשקם. אחרי שנהרגה ברכה מילוד הצעירה כונסו מפקדי ההגנה, הקשיבו לנאום שני — הפעם הסבר מדוע לא קיימה מפקדת ההגנה את חכניתה, לא התנגדה לכריטים בכוח הנשק.

## כאכי כמן נוראים

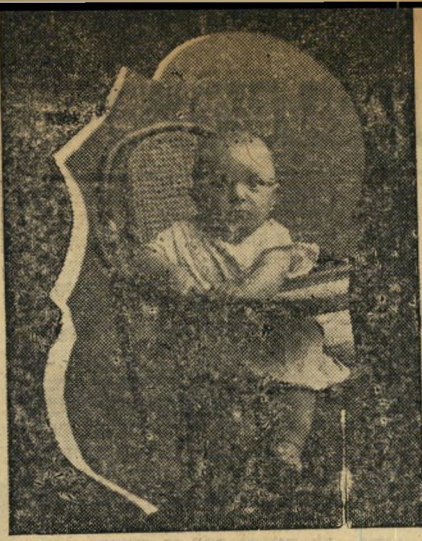
אריה קוצר היה בן 18 כשפקד על אנשים, שהיו אז בני 15. הוא התלבט בכל הלבטים של תקופת ההתבגרות — לבטים הנראים כמעט בלתי-מובנים לבני גיל זה כיום.

שלט על לבטים אלה חוק אחד: הם היו כפופים לחלוטין לתפקיד. שהיה מרכז החיים. יחסי חברות, עסקי אהבה — הכל נגע, איך שהוא, במישורן לתפקיד זה, מבלי להיבלע על-ידו ומבלי להיטשטש.

בקורסים של הגנה למדו החברים כיצד להעריך מרחקים — במרחק של פחות מ-300 מטרים ניכר הצחאר בין ראשו וגופו של אדם, מעל למרחק זה האדם נראה כיתר קוצר, בעל הצחאר הקצרצר, וזה לכינוי: "יתד".

פעם ישבו שלושה חברים בחדרו הקטן, בו לא היה מקום להסתובב. כרגיל היו מלחים אותו החברים, משוחחים לפני הבית עד חצות, נכנסים מבעד לחלון, ממשיכים לשוחח עד ארבע בבוקר. אותו ערב התלונן קוצר על כאבי בטן נוראים. פתח את מכנסיי. חבריו צחקו ממנו. כשהלכו הביתה, ליווה אותם קוצר עד לפינה. למחרת היום נותח במערה-העיוור.

בתנועת-הנוער נוצב אופיו של קוצר (מסומן בצלב), גובשה זמרתו כמפקד. אולט איש



**ילדות קשה** ברוסיה, אחרי שאביו נשלח לסי"ב, חישה את אופיו של קוצר בשנים המכריעות. ללא גבול" — כך זוכרים אותו חבריו.



**מצטיין בהתעמלות**, ממוצע בלימודים — כך זוכרים חבריו לכיתה את אריה קוצר (אמצעי בורה העליונה), הוא ויתר פעם על נסיעה לחוץ-לארץ בגלל שמו (שתרגמו: עגלוון).



**בים המלח** הצטלמו החברים בהרימס את רגליהם, כדי להוכיח שאמנם אפשר לשבת במים. ברגליים, באופניים ובטרמפים עבר קוצר (שמאלי בתמונה השמאלית) את הארץ לארכה ולרחבה.



**בתנועת-הנוער** נוצב אופיו של קוצר (מסומן בצלב), גובשה זמרתו כמפקד. אולט איש